

ĐỔI MỚI HOẠT ĐỘNG GIẢNG DẠY TRỰC TUYẾN ĐỐI VỚI CHUYÊN NGÀNH LUẬT TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ HÀ NỘI

Nguyễn Thị Phan Mai¹, Đỗ Thị Vân Anh¹, Đồng Thị Toàn¹
Email: maintp@hou.edu.vn

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 19/11/2025

Ngày phản biện đánh giá: 03/12/2025

Ngày bài báo được duyệt đăng: 15/12/2025

DOI: 10.59266/houjs.2025.1057

Tóm tắt: Bài viết nhằm đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp đổi mới hoạt động giảng dạy trực tuyến đối với chuyên ngành Luật tại Trường Đại học Mở Hà Nội. Trên cơ sở nghiên cứu tài liệu và phân tích, tổng hợp các công trình trong và ngoài nước kết hợp với các quy định, báo cáo và học liệu nội bộ của nhà trường, bài viết làm rõ đặc điểm, ưu thế và hạn chế của mô hình đào tạo trực tuyến ngành Luật ở các loại hình đào tạo chính quy, vừa làm vừa học và từ xa. Kết quả phân tích cho thấy hạ tầng công nghệ và hệ thống LMS đã được đầu tư tương đối đồng bộ, tạo điều kiện mở rộng cơ hội tiếp cận giáo dục, song còn bộc lộ những hạn chế về mức độ phong phú của học liệu số, phát triển kỹ năng thực hành pháp lý, đảm bảo chất lượng kiểm tra - đánh giá và thu hẹp chênh lệch điều kiện học tập giữa các nhóm người học. Từ đó, bài viết đề xuất nhóm giải pháp về hoàn thiện hạ tầng và học liệu số, phát triển năng lực sư phạm số cho giảng viên, đổi mới phương thức đánh giá và tăng cường hỗ trợ người học, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo trực tuyến chuyên ngành Luật tại Trường Đại học Mở Hà Nội.

Từ khóa: chuyên ngành Luật, chuyển đổi số, đổi mới phương pháp, giảng dạy trực tuyến, chất lượng đào tạo

I. Đặt vấn đề

Trường Đại học Mở Hà Nội là một trong những cơ sở giáo dục đại học tiên phong tại Việt Nam trong việc thực hiện sứ mệnh mở rộng cơ hội học tập cho mọi người thông qua nhiều loại hình đào tạo linh hoạt như chính quy, vừa làm vừa học (VLVH), từ xa trực tuyến và từ xa kết hợp.

Với định hướng phát triển giáo dục mở, nhà trường đã sớm ứng dụng công nghệ hiện đại trong quản lý và tổ chức dạy - học, đặc biệt là trong giai đoạn chuyển đổi số hiện nay.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, hình thức giảng dạy trực tuyến ngày càng khẳng

¹ Trường Đại học Mở Hà Nội

định vai trò quan trọng trong giáo dục đại học, giúp người học có thể tiếp cận tri thức mọi lúc, mọi nơi. Hoạt động này không chỉ là giải pháp tình thế mà đã trở thành một xu hướng bền vững trong hệ thống đào tạo của Trường Đại học Mở Hà Nội. Tuy nhiên, việc triển khai giảng dạy trực tuyến đối với chuyên ngành Luật vẫn tồn tại nhiều thách thức do tính đặc thù của ngành - đòi hỏi người học phải kết hợp giữa lý thuyết và kỹ năng tư duy, lập luận, tranh biện và xử lý tình huống pháp lý.

Hiện nay, các hình thức đào tạo của ngành Luật tại trường được tổ chức linh hoạt: đào tạo chính quy tập trung, vừa làm vừa học, đào tạo từ xa trực tuyến, và từ xa kết hợp. Mỗi hình thức có đặc điểm, ưu thế và hạn chế riêng, song đều đặt ra yêu cầu chung về đổi mới phương pháp, hình thức và công cụ giảng dạy để đảm bảo tính hiệu quả, tương tác và phù hợp với đặc điểm người học. Vì vậy, bài viết hướng tới mục tiêu phân tích thực trạng hoạt động giảng dạy trực tuyến đối với chuyên ngành Luật tại Trường Đại học Mở Hà Nội và đề xuất các giải pháp đổi mới phù hợp với từng loại hình đào tạo. Về mặt lý luận, bài viết góp phần hệ thống hóa một số vấn đề về giảng dạy trực tuyến và đổi mới phương pháp dạy học ngành Luật trong bối cảnh chuyển đổi số. Về mặt thực tiễn, các đề xuất tập trung vào việc nâng cao hiệu quả tổ chức dạy - học trực tuyến tại Trường Đại học Mở Hà Nội, đặc biệt đối với hệ từ xa. Điểm mới của nghiên cứu là tiếp cận hoạt động giảng dạy trực tuyến ngành Luật từ góc độ một cơ sở đào tạo theo mô hình giáo dục mở, có bề dày kinh nghiệm về đào tạo từ xa. Nội dung bài viết gồm: (i) cơ sở lý thuyết về giảng dạy trực tuyến và đặc thù giảng dạy ngành Luật; (ii) phương pháp nghiên cứu; (iii) thực trạng, hạn chế và giải pháp đổi mới hoạt động giảng dạy trực tuyến đối với

chuyên ngành Luật tại Trường Đại học Mở Hà Nội; và (iv) kết luận.

II. Cơ sở lý thuyết

2.1. Khái niệm về giảng dạy trực tuyến

Giảng dạy trực tuyến (online teaching) là một hình thức tổ chức quá trình dạy học trong đó giảng viên và người học không cùng hiện diện tại một không gian vật lý mà kết nối thông qua môi trường mạng Internet. Quá trình dạy học này được hỗ trợ bởi các công cụ công nghệ thông tin như Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, hay các hệ thống quản lý học tập (Learning Management System - LMS).

Theo Moore, Dickson-Deane và Galien (2011), giảng dạy trực tuyến là hình thức học tập sử dụng Internet để tạo ra tương tác giữa giảng viên, người học và tài nguyên học tập, giúp duy trì quá trình học tập linh hoạt và không giới hạn về không gian, thời gian. Anderson (2008) cho rằng, bản chất của học tập trực tuyến nằm ở “khả năng mở rộng quyền truy cập vào tri thức, thúc đẩy học tập cá nhân hóa và học tập cộng tác”.

Đối với sinh viên ngành Luật, hình thức học trực tuyến không chỉ giúp tiếp cận nguồn tài liệu pháp lý phong phú (án lệ, văn bản quy phạm pháp luật, tạp chí chuyên ngành), mà còn rèn luyện kỹ năng tự học, kỹ năng tra cứu và xử lý thông tin - những năng lực thiết yếu của người hành nghề pháp luật hiện đại.

2.2. Đổi mới phương pháp giảng dạy

Đổi mới phương pháp giảng dạy là một quá trình liên tục nhằm nâng cao hiệu quả và chất lượng giáo dục thông qua thay đổi nội dung, cách thức tổ chức dạy học, công cụ hỗ trợ, và hình thức đánh giá. Theo Fullan (2007), “đổi mới giáo dục” là một chuỗi thay đổi mang tính hệ thống,

đòi hỏi sự tham gia tích cực của người dạy, người học và tổ chức.

Trong môi trường trực tuyến, đổi mới phương pháp không chỉ là ứng dụng công nghệ, mà còn là đổi mới tư duy sư phạm - từ truyền thụ tri thức một chiều sang hướng dẫn người học chủ động khám phá, kiến tạo và áp dụng tri thức (Laurillard, 2013). Theo lý thuyết học tập kiến tạo (Constructivism), tri thức không được “truyền” từ thầy sang trò mà được “xây dựng” bởi chính người học thông qua trải nghiệm và tương tác (Vygotsky, 1978). Môi trường học tập trực tuyến, nếu được thiết kế hợp lý, có thể tạo điều kiện để sinh viên trở thành trung tâm của quá trình học tập, tăng cường hoạt động khám phá và phản biện.

Theo UNESCO (2021), để đổi mới giảng dạy trực tuyến trong giáo dục đại học hiệu quả, cần chú trọng:

Phát triển năng lực số cho giảng viên và sinh viên, giúp họ làm chủ công nghệ;

Thiết kế học liệu điện tử chất lượng cao, có tính mở, tương tác, và cập nhật thường xuyên;

Đổi mới hình thức đánh giá: thay vì thi viết truyền thống, có thể áp dụng bài tập tình huống, bài phản biện trực tuyến, hoặc dự án nhóm số hóa;

Tăng cường học tập cộng tác (collaborative learning) thông qua diễn đàn, nhóm thảo luận trực tuyến và mô phỏng tình huống nghề nghiệp.

Những định hướng này giúp tạo môi trường học tập số vừa mang tính hiện đại, vừa đáp ứng yêu cầu phát triển năng lực nghề nghiệp của sinh viên ngành Luật.

2.3. Đặc thù của giảng dạy chuyên ngành Luật trong môi trường trực tuyến

Ngành Luật là một lĩnh vực đặc thù, đòi hỏi sinh viên không chỉ nắm

vững hệ thống pháp luật mà còn có năng lực phân tích - lập luận - tranh biện và vận dụng quy phạm pháp luật vào thực tế (Nguyễn, 2020). Vì vậy, giảng dạy trực tuyến ngành Luật phải đáp ứng những yêu cầu đặc thù sau:

Tăng cường tính tương tác và thực hành pháp lý: Thông qua mô phỏng các tình huống pháp luật, phiên tòa giả định hoặc tranh luận nhóm trực tuyến. Giảng viên cần sử dụng các công cụ như Miro Board, Mentimeter, Padlet để sinh viên tham gia phản biện tích cực.

Tích hợp học liệu số và cơ sở dữ liệu pháp luật: Giảng viên cần hướng dẫn sinh viên khai thác nguồn tài nguyên mở như Cổng thông tin pháp luật Việt Nam, Thư viện án lệ điện tử, hay HeinOnline để tra cứu văn bản và thực hành phân tích án lệ.

Cập nhật và chuẩn hóa nội dung giảng dạy: Pháp luật thay đổi liên tục, vì vậy học liệu điện tử cần được cập nhật theo thời gian thực, đảm bảo tính chính xác và phù hợp thực tiễn.

Tóm lại, đổi mới giảng dạy trực tuyến ngành Luật không chỉ là chuyển từ lớp học truyền thống sang môi trường số, mà là tái cấu trúc toàn bộ hoạt động dạy - học theo hướng phát triển năng lực tư duy pháp lý, phản biện, và hành nghề trong bối cảnh chuyển đổi số.

III. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu: Trên cơ sở các công trình nghiên cứu trong và ngoài nước liên quan đến giảng dạy trực tuyến đối với ngành Luật, tác giả phân tích, so sánh, khái quát các quan điểm lý luận và kinh nghiệm thực tiễn để hình thành các luận điểm chính của bài viết.

Phương pháp nghiên cứu tài liệu thứ cấp: Tác giả khai thác sách chuyên khảo, bài báo khoa học, văn bản pháp luật, báo cáo nghiên cứu và các thống kê, khảo sát đã được công bố về giảng dạy trực tuyến nói chung và giảng dạy trực tuyến ngành Luật nói riêng, qua đó nhận diện xu hướng và những vấn đề đặt ra đối với Trường Đại học Mở Hà Nội.

Cách tiếp cận liên ngành, đa ngành: Bài viết vận dụng phối hợp các góc nhìn của khoa học pháp lý, giáo dục học, xã hội học và công nghệ thông tin để phân tích hoạt động giảng dạy trực tuyến, từ đó làm rõ mối liên hệ giữa yêu cầu đào tạo pháp luật và bối cảnh chuyển đổi số trong giáo dục đại học.

Cách tiếp cận đa chiều: Tác giả có thể áp dụng tiếp cận đa chiều khi xem xét vấn đề từ nhiều góc độ khác nhau như: giáo dục, xã hội, công nghệ thông tin và yêu cầu nghề luật..

IV. Kết quả và thảo luận

4.1. Thực trạng đào tạo trực tuyến đối với ngành Luật tại Trường Đại học Mở Hà Nội

Trường Đại học Mở Hà Nội từ lâu đã khẳng định vị thế là cơ sở giáo dục đại học tiên phong trong lĩnh vực đào tạo mở, linh hoạt và ứng dụng công nghệ thông tin. Mô hình đào tạo trực tuyến được nhà trường đầu tư phát triển mạnh mẽ nhằm tăng cơ hội tiếp cận giáo dục cho người học trên phạm vi cả nước, phù hợp với sứ mệnh mở rộng không gian học tập và thúc đẩy học tập suốt đời. Hệ thống quản lý học tập LMS của nhà trường được xây dựng ổn định, tích hợp các công cụ như bài giảng điện tử, học liệu số, diễn đàn học tập và hệ thống kiểm tra - đánh giá trực tuyến. Bên cạnh đó, các nền tảng học trực tuyến như

Zoom, Microsoft Teams hay Google Meet được sử dụng đồng bộ, tạo môi trường giảng dạy hiện đại, đáp ứng nhu cầu học tập đa dạng của sinh viên chính quy, liên thông và đặc biệt là sinh viên hệ từ xa.

Trong tổng thể hoạt động đào tạo trực tuyến của trường, ngành Luật là một trong những ngành có số lượng người học đông và có truyền thống đào tạo dài nhất. Việc tổ chức giảng dạy trực tuyến cho ngành này được triển khai trên quy mô lớn, phục vụ các đối tượng sinh viên ở nhiều địa phương, trong nhiều độ tuổi và có nhu cầu học tập linh hoạt. Học liệu pháp lý đã được số hóa gồm video bài giảng, giáo trình điện tử, tài liệu tham khảo, bản án và án lệ, giúp người học có thể truy cập bất cứ lúc nào. Các buổi giảng trực tuyến đồng bộ (live) được tổ chức theo từng học phần, tạo điều kiện để sinh viên hệ từ xa tương tác với giảng viên tương tự như sinh viên học tập trực tiếp.

Nhìn chung, mô hình đào tạo trực tuyến của trường đã được triển khai toàn diện, mang lại nhiều tiện ích cho người học. Sinh viên ngành Luật có cơ hội học tập mà không bị giới hạn bởi không gian và thời gian, đặc biệt phù hợp với những người đang đi làm hoặc sinh sống tại vùng sâu, vùng xa. Nhờ đó, hoạt động đào tạo pháp lý của Trường Đại học Mở Hà Nội đã tạo ra môi trường học tập mở, linh hoạt, góp phần thúc đẩy bình đẳng cơ hội giáo dục và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực pháp lý trên phạm vi rộng.

4.2. Những hạn chế và thách thức trong đào tạo trực tuyến đối với ngành Luật

Bên cạnh những thành tựu đáng ghi nhận, hoạt động đào tạo trực tuyến của Trường Đại học Mở Hà Nội vẫn đối mặt với một số hạn chế mang tính hệ thống. Một trong những thách thức lớn nhất là

sự không đồng đều về điều kiện học tập trực tuyến giữa các nhóm sinh viên. Một bộ phận sinh viên, đặc biệt là người học hệ từ xa ở vùng nông thôn, vùng sâu, vùng xa còn gặp khó khăn về thiết bị, đường truyền Internet, dẫn đến trải nghiệm học tập không ổn định. Điều này ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả tiếp thu kiến thức cũng như khả năng tham gia vào các hoạt động tương tác trực tuyến.

Đối với đào tạo ngành Luật, đặc biệt là hình thức đào tạo từ xa, thách thức còn mang tính đặc thù khi nhiều kỹ năng nghề nghiệp quan trọng như tranh tụng, đàm phán hay xử lý hồ sơ pháp lý đòi hỏi sự tương tác trực tiếp và môi trường mô phỏng thực hành có tính chân thực cao. Mặc dù hoạt động giảng dạy trực tuyến đảm bảo truyền thụ đầy đủ kiến thức lý thuyết, nhưng việc rèn luyện kỹ năng thực hành pháp lý qua môi trường ảo vẫn còn những hạn chế nhất định. Ngoài ra, học liệu số dành cho sinh viên hệ từ xa vẫn chưa thật sự phong phú và đồng bộ, đặc biệt ở các môn đòi hỏi tình huống pháp lý phức tạp và cập nhật liên tục.

Thách thức khác là công tác kiểm tra - đánh giá trong môi trường trực tuyến. Việc đánh giá trực tuyến với số lượng sinh viên đông, phân bố rộng trên nhiều địa phương, khiến việc bảo đảm tính trung thực, minh bạch và công bằng gặp nhiều khó khăn. Hệ thống giám sát thi trực tuyến tuy đã được áp dụng, nhưng vẫn chưa thể thay thế hoàn toàn sự giám sát trực tiếp. Bên cạnh đó, sự chênh lệch về trình độ công nghệ giữa các giảng viên cũng ảnh hưởng đến chất lượng triển khai bài giảng trực tuyến nói chung và đối với ngành Luật nói riêng.

Như vậy, mặc dù mô hình đào tạo trực tuyến của trường đã đi vào vận hành

ổn định, nhưng để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của xã hội và đặc thù đào tạo luật, vẫn cần có sự điều chỉnh, hoàn thiện và đổi mới mạnh mẽ trong cả hệ thống.

4.3. Giải pháp đổi mới hoạt động đào tạo trực tuyến ở cấp trường và đối với ngành Luật

Để nâng cao hiệu quả đào tạo trực tuyến, Trường Đại học Mở Hà Nội cần tiếp tục đầu tư và hoàn thiện hạ tầng công nghệ theo hướng đồng bộ, hiện đại và thông minh hơn. Hệ thống LMS có thể được nâng cấp để tích hợp nhiều tính năng hỗ trợ học tập, chẳng hạn như phân tích dữ liệu học tập của sinh viên, mô phỏng thực hành nghề nghiệp hoặc tạo môi trường học tập cá nhân hóa. Việc bổ sung các phòng studio chuyên dụng phục vụ quay bài giảng chất lượng cao sẽ giúp đội ngũ giảng viên xây dựng các video bài giảng hấp dẫn, khoa học, đáp ứng yêu cầu của đào tạo trực tuyến quy mô lớn, đặc biệt dành cho sinh viên hệ từ xa.

Về nội dung đào tạo, nhà trường cần tiếp tục chuẩn hóa và số hóa toàn bộ học liệu, hướng đến xây dựng kho học liệu điện tử dùng chung cho toàn trường. Đối với ngành Luật hệ từ xa, việc bổ sung các mô phỏng tình huống pháp lý, phiên tòa trực tuyến, kho án lệ số và các bài tập tình huống có tính thực tiễn cao sẽ giúp sinh viên rèn luyện các kỹ năng nghề nghiệp ngay trong môi trường trực tuyến. Chương trình đào tạo cũng cần được cập nhật thường xuyên để đáp ứng yêu cầu của bối cảnh pháp lý số, như luật an ninh mạng, luật bảo vệ dữ liệu cá nhân hay hợp đồng điện tử.

Một yếu tố quan trọng khác là phát triển năng lực sư phạm số cho đội ngũ giảng viên. Nhà trường cần tổ chức các khóa bồi dưỡng định kỳ về phương pháp

giảng dạy trực tuyến, thiết kế học liệu e-learning và phương pháp đánh giá năng lực người học. Đối với các giảng viên ngành Luật, việc tập huấn về mô phỏng pháp lý, kỹ thuật tổ chức phiên tòa trực tuyến hay cách đánh giá kỹ năng pháp lý qua môi trường số sẽ giúp nâng cao hiệu quả đào tạo hệ từ xa.

Ngoài ra, công tác kiểm tra - đánh giá cũng cần đổi mới theo hướng linh hoạt, đa dạng và phù hợp với đặc thù đào tạo trực tuyến. Thay vì phụ thuộc quá nhiều vào thi cuối kỳ, các hình thức đánh giá quá trình như bài tập dự án, phân tích án lệ, thuyết trình trực tuyến hoặc bài luận nghiên cứu có thể được áp dụng để đo lường năng lực của sinh viên một cách toàn diện hơn. Đồng thời, hệ thống giám sát thi trực tuyến cần được hoàn thiện nhằm đảm bảo tính khách quan và minh bạch.

Cuối cùng, nhà trường cần tăng cường hỗ trợ sinh viên trong quá trình học tập trực tuyến. Việc thiết lập các trung tâm hỗ trợ học tập số, tổ chức tập huấn kỹ năng học trực tuyến cho sinh viên hệ từ xa và xây dựng văn hóa học tập trực tuyến dựa trên tính chủ động, tự giác và tôn trọng bản quyền sẽ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và tạo môi trường học tập chuyên nghiệp..

V. Kết luận

Tóm lại, đổi mới hoạt động giảng dạy trực tuyến tại Trường Đại học Mở Hà Nội là yêu cầu tất yếu trong bối cảnh chuyển đổi số và nhu cầu học tập linh hoạt của xã hội. Mô hình đào tạo trực tuyến của trường đã tạo nền tảng vững chắc cho việc mở rộng cơ hội tiếp cận giáo dục, đặc biệt đối với ngành Luật - nơi người học ở nhiều địa phương có thể tiếp cận tri thức pháp lý thuận lợi hơn. Tuy nhiên,

những thách thức về hạ tầng, chất lượng học liệu, kỹ năng thực hành pháp lý và kiểm tra - đánh giá cho thấy cần tiếp tục hoàn thiện đồng bộ từ công nghệ, chương trình đào tạo đến năng lực sư phạm số của giảng viên. Chỉ khi đổi mới diễn ra toàn diện và sâu rộng, hoạt động giảng dạy trực tuyến mới có thể phát huy hiệu quả tối đa, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo pháp lý và khẳng định vị thế tiên phong của Trường Đại học Mở Hà Nội trong giáo dục đại học hiện đại./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đặng, Q. A., & Nguyễn, T. M. (2021). Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học trực tuyến tại các trường đại học Việt Nam. *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, 17(3), 45-56.
- [2]. Garrison, D. R., & Anderson, T. (2003). *E-learning in the 21st century: A framework for research and practice*. London: Routledge/Falmer.
- [3]. Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The difference between emergency remote teaching and online learning. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/>
- [4]. Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). *Distance education: A systems view of online learning* (3rd ed.). Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning.
- [5]. Nguyễn, T. H. (2022). Đổi mới phương pháp giảng dạy trực tuyến ngành Luật trong bối cảnh chuyển đổi số. *Tạp chí Luật học*, 38(2), 67-76.
- [6]. UNESCO. (2020). *Guidance on flexible learning during educational disruption*. UNESCO Publishing.
- [7]. World Bank. (2021). *Digital transformation of higher education: Global trends and policy directions*. World Bank Publications

INNOVATING ONLINE TEACHING ACTIVITIES FOR LAW PROGRAM AT HANOI OPEN UNIVERSITY

Nguyen Thi Phan Mai¹, Do Thi Van Anh², Dong Thi Toan²

Abstract: *This article aims to assess the current situation and propose solutions for innovating online teaching in the Law program at Hanoi Open University. Drawing on documentary research and the analysis and synthesis of domestic and international studies together with institutional regulations, reports and internal learning materials, the paper clarifies the characteristics, strengths and limitations of the online training model for law students in full-time, in-service and distance modes. The findings indicate that the technological infrastructure and learning management system have been relatively well invested, thereby expanding learning opportunities, but still reveal several constraints regarding the richness of digital learning resources, the development of legal practice skills, the quality of online assessment and the reduction of disparities in learning conditions among different groups of learners. Accordingly, the article proposes a set of solutions to improve infrastructure and digital resources, enhance lecturers' digital pedagogical competence, innovate assessment methods, and strengthen student support, thereby improving the quality of online legal education at Hanoi Open University.*

Keywords: *law program, digital transformation, innovative methods, online teaching, training quality*

¹ Hanoi Open University